

ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 0600100817

за извършен одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г.

Настоящият окончателен одитен доклад е приет с Решение № 400 от 15.09.2017 г.
на Сметната палата (Протокол № 34)

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на съкращенията	3
Част първа Резюме	4
Част втора Въведение	5
1. Основание за извършване на одита	5
2. Информация за одитираната организация	5
3. Одитиран период	6
4. Предмет на одита	6
5. Цели на одита	6
6. Обхват на одита	7
7. Критерии за оценка	7
8. Одитни стандарти, приложени при одита	7
Част трета Констатации	7
I. Вътрешни актове	7
II. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.	8
III. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.	9
IV. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г.	10
1. По Раздел „Приходи и трансфери – всичко“	10
2. По Раздел „Разходи и трансфери – всичко“	13
3. Тенденция на приходите, разходите и трансферите съгласно отчетите за изпълнение на ЗБДОО за периода 2014 г. – 2016 г.	19
4. По Раздел „Финансиране“	21
5. По Раздел „Дефицит/излишък“	22
Част четвърта Заключение	23
Част пета Препоръки	24
Част шеста Отговори на одитираната организация	24
Опис на одитните доказателства	26
Становище на Сметната палата	31

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

Съкращение	Пълно наименование
АЗ	Агенция по заетостта
АСП	Агенция за социално подпомагане
ДБ	Държавен бюджет
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕС	Европейски съюз
ЕЦБ	Европейската централна банка
ЗБДОО	Закон за бюджета на ДОО
ЗНЗ	Закон за насърчаване на заетостта
ЗПФ	Закон за публичните финанси
КСО	Кодекс за социално осигуряване
МСВОИ	Международни стандарти на върховните одитини институции
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НОИ	Национален осигурителен институт
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПМС	Постановление на Министерски съвет
СЕС	Средства от Европейския съюз
ТП	Териториално поделение
ЦУ	Централно управление

Част първа РЕЗЮМЕ

Извършен е одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. в Националния осигурителен институт (НОИ).

Одитиран обект е отчета за изпълнението на бюджета на ДОО и състоянието на системите за финансово управление и контрол в изследваните процеси, съгласно обхвата на одита¹, които са оценени спрямо изискванията на правната рамка.

При одита е установено:

Спазени са процедурите и сроковете по изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета в Сметната плата и в Народното събрание.

По структура и показатели отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. съответства на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване (ЗБДОО) за 2016 г. В отчета са посочени получени трансфери, разходи и предоставени трансфери, непредвидени в закона, които са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени вярно.

Осигурителните приходи по бюджета на ДОО за 2016 г. са преизпълнени с 93 394,4 хил. лв. (1,9 на сто), което се дължи на по-висок брой на осигурените лица, по-голям размер на осигурителния доход, постъпили повече приходи от осигурителни вноски върху средствата за социални разходи, за трудова злополука и професионална болест и други.

Отчетените неданъчни приходи са със 162 147 хил. лв. повече от планираните – 12 080 хил. лв., което се дължи на прехвърлени/възстановени акумулирани средства от осигурителни вноски от пенсионноосигурителните дружества във фондовете на ДОО – „Пенсии“ и „Пенсии за лицата по чл. 69“, в резултат на промени в Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Получените допълнителни трансфери от държавния бюджет (ДБ) за покриване на недостига от средства, са с 2,5 на сто по-малко от планираните – 4 719 248,4 хил. лв.

Получените по бюджета на ДОО трансфери от Министерството на труда и социалната политика (МТСП) по програми за осигуряване на заетост и за фонд „Условия на труд“, както и трансфери за поетите осигурителни вноски и данъци, не са предвидени в ЗБДОО за 2016 г., но са в изпълнение на действащото законодателство.

Общите разходи по бюджета на ДОО са превишени със 150 518,0 хил. лв. (1,5 на сто), което се дължи на по-големите разходи за социални обезщетения и помощи. Отчетените общо разходи за пенсии са с 3 030,7 хил. лв. (0,03 на сто) по-малко от планираните средства – 8 740 004,1 хил. лв.

Разходите за пенсии за сметка на ДОО са превишени с 46 312,0 хил. лв. (0,6 на сто) спрямо планираните – 8 356 317,0 хил. лв., което се дължи на изплатените еднократни допълнителни суми към пенсиите за месеците април и декември 2016 г., както и изплатени такива за минали години. Отчетените разходи за пенсии за сметка на ДБ са с 39 892,9 хил. лв. (11,6 на сто) по-малко от планираните – 343 683,0 хил. лв.

През периода 2014 г. – 2016 г. се наблюдава тенденция годишният темп на нарастване на разходите за пенсии да намалява спрямо годишния темп на нарастване на приходите от осигурителни вноски, независимо, че в абсолютен размер разходите за пенсии превишават приходите от осигурителни вноски.

За същия период е нарастваща тенденцията по отношение участието на държавата във финансирането на част от осигурителните разходи, което е за сметка на държавния бюджет.

---

¹ Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г.; Структура и съдържание на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г.; Изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г.

Разходите за социални помощи и обезщетения са превишени със 159 545,1 хил. лв. (13,1 на сто), в резултат на по-големия брой изплатени парични обезщетения за общо заболяване и майчинство, както и по-големия брой на изплатените загубени работни дни поради временна неработоспособност и майчинство.

Към 31.12.2016 г. дължимите суми за надвзети пенсии, парични обезщетения за временна неработоспособност и обезщетения за безработица, подлежащи на събиране от НОИ, са в по-малък размер спрямо отчетените към 31.12.2015 г., в резултат на предприети ефективни действия от страна на НОИ, в т.ч. на засилена контролна дейност.

Предоставените трансфери по бюджета на ДОО – „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ и „Трансфер между бюджет и СЕС“, непредвидени в ЗБДОО за 2016 г., са отчетени законосъобразно.

В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО е отчетен дефицит в размер на 4 211,8 хил. лв. при планиран излишък от 2 089,0 хил. лв.

Отчетените дефицити по фондовете „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са финансирани с излишъците по бюджетите на фондовете „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“ и бюджета на НОИ.

През одитирания период в НОИ има утвърдени вътрешни актове за изграждане на системата за финансово управление и контрол в изследваните процеси.

Въведените с вътрешните правила контроли са достатъчни и адекватни и са прилагани последователно през целия одитиран период. Системата за финансовото управление и контрол е осигурила съответствие на изследваните процеси с изискванията на правната рамка, въпреки неизвършената актуализация на част от вътрешните правила и работни инструкции, и липсата на конкретизация на натуралните показатели към отчета, през одитирания период.

Част втора ВЪВЕДЕНИЕ

1. Основание за извършване на одита

Настоящият одит е извършен на основание чл. 5, ал. 1, т. 4, във връзка с чл. 6, ал. 5 и чл. 38, ал. 1 от Закона за Сметната палата, одитна задача № 328 от Програмата за одитната дейност на Сметната палата за 2017 г. и в изпълнение на Заповед № ОД-06-01-008 от 22.05.2017 г. на заместник-председателя на Сметната палата - Тошко Тодоров.

2. Информация за одитираната организация

Държавната политика по ДОО се разработва, координира и провежда от министъра на труда и социалната политика. Националният осигурителен институт управлява държавното обществено осигуряване и изпълнява бюджета на ДОО. Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО се изготвя от НОИ и се внася от управителя му в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнение на държавния бюджет за съответната година.

Разходите на общественото осигуряване се покриват от: осигурителни вноски, които се събират от Националната агенция за приходите (НАП); постъпления от глоби, санкции, наказателни лихви и други неданъчни приходи, като набраните средства не се капитализират; трансфери от държавния бюджет.

Националният осигурителен институт е юридическо лице със седалище гр. София. Първостепенен разпоредител с бюджета на ДОО е управителят на НОИ, а второстепенни

разпоредители в териториалните поделения (ТП) на НОИ са техните директори. Контрол върху дейността на НОИ се осъществява от Надзорния съвет на НОИ.

Органи на управление на НОИ са Надзорният съвет, управителят и подуправителят. Надзорният съвет е съставен от представители на държавата и на национално представените работодателски и синдикални организации.

Към 31.12.2016 г. Надзорният съвет се състои от 14 членове², определени в съответствие с изискванията на чл. 35, ал. 1 от КСО.³

Националният осигурителен институт се състои от централно управление (ЦУ) и териториални поделения.

Централно управление на НОИ осъществява дейността си чрез 12 дирекции, 32 отдела и инспекторат. През 2016 г. са извършени несъществени промени в организационните звена на НОИ, главно в териториалните поделения, на ниво сектори и отдели в рамките на съществуващите дирекции, които не оказват влияние върху взаимовръзките между структурните звена, респективно върху изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.

Към 31.12.2016 г. общият брой на реално заетите служители по основен щат е 3 297, в т.ч. 2 323 по служебно правоотношение и 974 по трудово правоотношение⁴, като незаетите щатни бройки са 170.⁵

През одитирания период управител на НОИ е Бисер Петков, а подуправител е Весела Караиванова. Отговорност за управленските решения по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор за одитирания период носи Бисер Петков – управител на НОИ.⁶

3. Одитиран период

Одитираният период е от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г.

4. Предмет на одита

Предмет на одита е отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО се изготвя от НОИ⁷, утвърждава се от Надзорния съвет на НОИ и се внася от управителя на НОИ в Народното събрание. Представя се в Сметната палата за изготвяне на доклад със становище, които се внасят в Народното събрание.

За одитирания период размерът на отчетените приходи и трансфери в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г. възлиза на 10 192 161,0 хил. лв., а на разходите и трансферите – 10 196 372,8 хил. лв.

5. Цели на одита

5.1. Да се оцени степента на съответствие на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. с изискванията на правната рамка.

---

² Одитно доказателство № 3

³ чл. 35, ал. 1 от КСО „Надзорният съвет се състои от по един представител на всяка от представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, признати съгласно Кодекса на труда и равен на тях брой представители, определени от Министерския съвет, един от които задължително е изпълнителният директор на Националната агенция за приходите.“

⁴ Одитно доказателство № 1

⁵ Съгласно Правилника за организацията и дейността на Националния осигурителен институт (изм. ДВ, бр. 22 от 2016 г., в сила от 01.04.2016 г.) общата численост на персонала на НОИ е 3 467 бр.; Одитно доказателство № 16

⁶ Одитно доказателство № 4

⁷ Структурните звена, имащи основно отношение към изготвянето на отчета за изпълнението на ДОО, са дирекции „Финансово-счетоводна дейност“, „Анализ, планиране и прогнозиране“, „Пенсии“ и „Осигуряване и краткосрочни плащания“

5.2. Да се оцени състоянието на системата за финансово управление и контрол в изследваната област.

6. Обхват на одита

Одитната задача обхваща:

6.1. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г.

6.2. Структура и съдържание на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г.

6.3. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г.

В обхвата на одита не са предвидени ограничения.

7. Критерии за оценка

При одита на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г. са приложени следните критерии за оценка:

7.1. Съответствие на процеса по изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. с изискванията на правната рамка.

7.2. Съответствие на структурата и съдържанието на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. с изискванията на правната рамка.

7.3. Съответствие на изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. с изискванията на правната рамка.

7.4. Съответствие на системата за финансово управление и контрол с изискванията на правната рамка.

8. Одитни стандарти, приложими при одита

Одитът е изпълнен в съответствие с Международните стандарти на върховните одитни институции (МСВОИ) 100 Основни принципи на одита в публичния сектор, МСВОИ 400 Основни принципи на одита за съответствие и МСВОИ 4100 Указания за одит за съответствие – за одити, извършени отделно от одити на финансовите отчети.

Част трета КОНСТАТАЦИИ

I. Вътрешни актове

През одитирания период в НОИ има утвърдени и действат вътрешни актове, регламентиращи процесите по изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО, структура и съдържание на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО и изпълнение на бюджета на ДОО.

Вътрешните правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване (КБДОО), на бюджета на Учителския пенсионен фонд (УчПФ) и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите (ФГВРС) не са актуализирани в съответствие с промените в КСО (в сила от 01.01.2016 г.) във връзка със създаването на нов фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“. В Работна инструкция „Процедури при отчитане на Закона за бюджета на ДОО, бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите“ към правилата, е предвидено, че на основата на обобщения годишен отчет за изпълнението на ЗБДОО се разработва статистически годишен отчет на консолидирания бюджет на ДОО, придружен с натурални показатели по приходите и разходите, без показателите да са конкретизирани. В отчета за

2015 г. са приложени демографски и икономически показатели, както и натурални показатели по пенсиите, а в отчета за 2016 г. - само демографски и икономически показатели. Неконкретизирането на натуралните показатели в работната инструкция предполага различна практика при представяне на приложенията към отчета, както и непълнота на информацията.⁸

През одитирания период не са актуализирани Работни инструкции „Приемане и обработване на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“ и „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“, в съответствие с извършените през 2016 г. структурни промени⁹ в отдел „Краткосрочни плащания и контрол“ в ТП на НОИ (с изключение на ТП на НОИ – София - град).¹⁰

II. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.

Проектът на отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. е изготвен от НОИ на основата на: подадения от дирекция „Финансово-счетоводна дейност“ към НОИ отчет за касовото изпълнение на бюджета на ДОО по фондове; касовия отчет за приходите от осигурителни вноски, изготвен от НАП; касовия отчет за приходите от централизирано превеждани осигурителни вноски за бюджетните организации, изготвен от Министерството на финансите (МФ) и касовия отчет за приходите от осигурителните вноски на служителите на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК), при спазване на изискванията на вътрешните правила.¹¹

От подуправителя¹² на НОИ е внесен доклад и отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. в Надзорния съвет на НОИ за утвърждаване, съгласно чл. 37, ал. 5, т. 3, б. „б“ от КСО.¹³ Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО е придружен с: отчет на консолидиран бюджет на ДОО за 2016 г. – изпълнение по месеци и тримесечия; статистически отчет и демографски и икономически показатели за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2016 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г., е утвърден на 22.06.2017 г. от Надзорния съвет на НОИ, в съответствие с изискването на чл. 36, ал. 1, т. 2 от КСО.

Утвърденият отчет е внесен в Сметната палата на 26.06.2017 г. при спазване на седемдневния срок по чл. 56, ал. 1 от Закона за Сметната палата.¹⁴

В съответствие с изискванията¹⁵ на КСО, годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. е внесен от подуправителя на НОИ в Народното събрание за приемане.¹⁶

Процедурите по изготвянето, утвърждаването и представянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. от Националния осигурителен институт са в съответствие с нормативните изисквания.

⁸ Одитни доказателства № 6 и № 8

⁹ В сила от 01.04.2016 г.

¹⁰ Одитно доказателство № 14

¹¹ Одитни доказателства №№ 5, 6 и 11

¹² чл. 37, ал. 3 от КСО „При отсъствие на управителя неговите функции се изпълняват от подуправителя. Подуправителят може да изпълнява функции, които са му възложени от управителя.“

¹³ Одитно доказателство № 8

¹⁴ Одитно доказателство № 8

¹⁵ чл. 31, ал. 1 от КСО

¹⁶ Одитно доказателство № 9

III. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.

1. Представеният отчет включва изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО, бюджетите на фондовете по чл. 18 от КСО - „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“, както и бюджета на НОИ.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. е изготвен съгласно структурата и показателите, определени в ЗБДОО за 2016 г. В Раздел „Приходи и трансфери - всичко“ са включени получените приходи, отчетени по показателите, предвидени в ЗБДОО за 2016 г. и получените трансфери. В Раздел „Разходи и трансфери – всичко“ са включени извършените разходи, отчетени по показатели и предоставените от бюджета на ДОО трансфери за други бюджети. Отчетено е и финансирането на бюджета по съответните показатели, както и дефицита/излишъка по съответните фондове.

Отчетените приходи, разходи и трансфери по бюджетите на осигурителните фондове и по бюджета на НОИ отговарят по характер на нормативно определените в КСО.¹⁷

2. В отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г. са посочени показатели, които не са предвидени в ЗБДОО за 2016 г., но са в изпълнение на действащи нормативни актове¹⁸, както следва:

2.1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

2.1.1. По показателя „Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост“ са отчетени средства съгласно сключени договори по програми за насърчаване на заетостта между Агенцията по заетостта (АЗ) и НОИ¹⁹, които са в съответствие с параграф 1 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗБДОО за 2016 г.²⁰

2.1.2. По показателя „Трансфери от МТСП за фонд „Условия на труд“ са отчетени средства, предоставени въз основа на сключен договор²¹ между НОИ и фонд „Условия на труд“, които са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2016 г.

2.1.3. По показателя „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“ са отчетени средства за данъци върху доходите на физическите лица²² и са във връзка със схемата на централизирано заплащане на осигурителните вноски и данъци по чл. 159 от Закона за публичните финанси (ЗПФ).²³

2.2. По Раздел „Разходи и трансфери – всичко“

2.2.1. По показателя „Програми за временна заетост“ са отчетени като разход средства, които са в изпълнение на сключени договори²⁴ между НОИ и АЗ на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) и са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2016 г.

2.2.2. По показателя „Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта“ изразходваните средства са за предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 4, т. 3 от Закона за ветераните от войните (за отдих и лечение) и по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите (за профилактика и

¹⁷ чл.чл. 20 – 26б от КСО; Одитни доказателства № 8 и № 10

¹⁸ Одитни доказателства № 8 и № 10

¹⁹ чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта

²⁰ Одитно доказателство № 12

²¹ чл. 4б, ал. 1, т. 6 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд

²² попадат в обхвата на § 25, ал. 4 от ЗДБРБ за 2013 г., съгласно т. 14 от указание на Дирекция „Държавно съкровище“ на МФ - ДДС № 16/27.12.2012 г.

²³ Одитно доказателство № 12

²⁴ Одитни доказателства № 12 и № 19

рехабилитация), и са отчетени в съответствие с разпоредбата на параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2016 г.²⁵

2.2.3. По показателя „**Дейности за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести**“ са отчетени разходи съгласно разпоредбите на чл. 46, ал. 1, т. 6 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд, за реализиране на проект за обучение на тема „Повишаване знанията и уменията на служителите от ТП на НОИ в областта на контролната и административно-наказателната дейност. Обучение на новопостъпили инспектори за работа с информационни системи „Трудови злополуки“ и „Професионални болести“. Разходите са отчетени в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2016 г.

2.2.4. По показателя „**Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия**“ са отчетени в съответствие с чл. 114, ал. 1 от ЗПФ и параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2016 г., предоставени средства по сключени договори с една бюджетна организация за изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация за 2016 г.²⁶

2.4.5. По показателя „**Трансфер между бюджет и СЕС**“ са посочени средства представляващи разходи по сключен договор по Оперативна програма административен капацитет (ОПАК) за изпълнение на проект „Подобряване на професионалната компетентност на служителите в НОИ за осигуряване на равен достъп на хората с увреждания“.²⁷

3. Спазена е разпоредбата на параграф 2 от ПЗР на ЗБДОО за 2016 г., като не е формиран общ резерв на фондовете по чл. 18 от КСО.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. съответства на структурата и показателите на ЗБДОО за 2016 г.

Отчетените непредвидени в Закона за бюджета на ДОО за 2016 г. получени трансфери, разходи и предоставени трансфери, са в изпълнение на действащото законодателство.

IV. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г.

1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

В отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2016 г. са отчетени **общо приходи и трансфери** в размер на 10 192 161,0 хил. лв., които са 101,4 на сто спрямо планираните в Закона за бюджета на ДОО за 2016 г. – 10 048 408,4 хил. лв.²⁸

Съгласно ЗБДОО за 2016 г. **приходите по бюджета на ДОО** включват „Осигурителни приходи“, „Неданъчни приходи“, „Внесен данък добавена стойност (ДДС) и други данъци върху продажбите“.

В осигурителните приходи се включват приходите от осигурителни вноски.

Неданъчните приходи включват: „Приходи и доходи от собственост“, „Глоби, санкции и наказателни лихви“ и „Други приходи“.

Приходите по показателя „Внесен ДДС и други данъци върху продажбите“ се формират от начисления ДДС върху приходите и доходите от собственост.

Планираните приходи и трансфери със ЗБДОО за 2016 г. и тяхното изпълнение, отразено в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г., е както следва:

²⁵ Одитно доказателство № 12

²⁶ Одитни доказателства № 12 и № 15

²⁷ Одитно доказателство № 12

²⁸ Одитни доказателства №№ 8, 16 и 17

(ХИЛ. ЛВ.)

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗБДОО за 2016 г.	Отчет	Изпълнение спрямо ЗБДОО за 2016 г. (к.3 – к.2)	Изпълнени е в % (к.3/к.2)
1	2	3	4	5
1. Осигурителни приходи	4 971 506,3	5 064 900,7	93 394,4	101,9
1.1. Осигурителни вноски	4 971 506,3	5 064 900,7	93 394,4	101,9
2. Неданъчни приходи	12 080,0	174 227,0	162 147,0	1 442,3
2.1. Приходи и доходи от собственост	6 605,0	6 296,1	- 308,9	95,3
2.2. Глоби, санкции и наказателни лихви	5 200,0	22 801,7	17 601,7	438,5
2.3. Други приходи	275,0	145 129,2	144 854,2	52 774,2
3. Внесени ДДС и други данъци върху продажбите	-1 065,0	-1 057	-8	99,2
Общо приходи без получените трансфери - т. 1, т. 2 и т. 3	4 982 521,3	5 238 070,7	255 549,4	105,1
4. Получени трансфери от централния бюджет за държавното обществено осигуряване	346 638,7	346 638,7	0	100,0
5. Получени допълнителни трансфери от централния/ държавния бюджет за покриване на недостига на средства	4 719 248,4	4 603 332,4	- 115 916,0	97,5
6. Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост	0	448,3	448,3	
7. Трансфери от МТСП за фонд „Условия на труд“	0	9,9	9,9	
8. Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци	0	3 661,0	3 661,0	
Общо получени трансфери - т. 4, т. 5, т. 6, т. 7 и т. 8	5 065 887,1	4 954 090,3	- 111 796,8	97,8
Общо приходи, в т.ч. и получени трансфери от ЦБ/ДБ	10 048 408,4	10 192 161,0	143 752,6	101,4

Общо събраните приходи (без получените трансфери) са в размер на 5 238 070,7 хил. лв., при планирани за 2016 г. - 4 982 521,3 хил. лв., или изпълнение 105,1 на сто.

1.1. Отчетените **осигурителни приходи** са в размер на 5 064 900,7 хил. лв., които са за осигурителни вноски и представляват 49,7 на сто от общия размер на приходите²⁹.

Планираните със ЗБДОО за 2016 г. осигурителни приходи са в размер на 4 971 506,3 хил. лв., или изпълнение от 101,9 на сто, което се дължи на по-висок брой на осигурените лица, по-голям размер на осигурителния доход, повече приходи от осигурителни вноски върху средствата за социални разходи, за трудова злополука и професионална болест и други.³⁰

²⁹ 10 192 161,0 хил. лв.

³⁰ Одитни доказателства №№ 17, 22 и 25

Изпълнението на приходите от осигурителни вноски за 2016 г. спрямо 2015 г.³¹ е 105,6 на сто, като увеличението с 266 793,3 хил. лв. се дължи на горепосочените причини.³²

Приходите от осигурителни вноски се формират от вноски от работодатели, лични вноски от работници и служители, вноски от самоосигуряващи се лица, главници по ревизионни актове и приходи от професионални пенсионни фондове.

От отчетените приходи от осигурителни вноски с най-голям относителен дял са „Вноски за работници и служители от работодатели” – 3 098 174,8 хил. лв., или 61,2 на сто, следвани от „Вноски от работници и служители (лични вноски)” – 1 732 552,8 хил. лв. или 34,2 на сто и „Вноски от самонаети лица (самоосигуряващи се лица)” – 220 851,6 хил. лв. или 4,4 на сто и други.³³

1.2. Отчетените **неданъчни приходи** са в размер на 174 227,0 хил. лв., от които: приходи и доходи от собственост – 6 296,1 хил. лв.; глоби, санкции и наказателни лихви – 22 801,7 хил. лв. и други приходи – 145 129,2 хил. лв.

В ЗБДОО за 2016 г. са планирани неданъчни приходи в размер на 12 080,0 хил. лв., в т.ч.: приходи и доходи от собственост – 6 605,0 хил. лв.; глоби, санкции и наказателни лихви – 5 200,0 хил. лв. и други приходи – 275,0 хил. лв.

Отчетеното изпълнение в размер на 174 227 хил. лв. е 1 442,3 на сто от планираното, което се дължи на преизпълнението на други приходи и на приходите от глоби, санкции и наказателни лихви.³⁴ Преизпълнението на другите приходи е в резултат на прехвърлени/възстановени акумулирани средства от осигурителни вноски от пенсионноосигурителните дружества в ЦУ на НОИ³⁵.

1.3. Отчетените **приходи от данък добавена стойност и други данъци върху продажбите** са в размер на (-) 1 057 хил. лв. при планирани (-) 1 065,0 хил. лв., или изпълнение 99,2 на сто, като данъците са внесени в държавния бюджет.³⁶

Приходите са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени правилно по показателите на консолидирания бюджет на ДОО за 2016 г.

1.4. Съгласно ЗБДОО за 2016 г. е предвидено държавата да участва във финансирането на осигурителните разходи чрез **трансфери** в размер на 5 065 887,1 хил. лв.

В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО са отчетени получени трансфери в общ размер на 4 954 090,3 хил. лв., в т.ч.: 346 638,7 хил. лв. от централния бюджет за ДОО, 4 603 332,4 хил. лв. получен допълнителен трансфер от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства; 458,2 хил. лв. от МТСП по програми за осигуряване на заетост (448,3 хил. лв.) и за фонд „Условия на труд“ (9,9 хил. лв.) и трансфери за поети осигурителни вноски и данъци в размер на 3 661,0 хил. лв.³⁷

Общо отчетените трансфери са със 111 796,8 хил. лв. по-малко от планираните в ЗБДОО за 2016 г.

---

³¹ 4 798 107,4 хил. лв.

³² Съгласно данни от ЗБДОО за 2015 г. и ЗБДОО за 2016 г., от Отчет за изпълнението на ЗБДОО за 2015 г. и Отчет за изпълнението на ЗБДОО за 2016 г.

³³ Одитно доказателство № 16

³⁴ Одитно доказателство № 16

³⁵ Съгласно чл. 4б, ал. 1 от КСО, в сила от 15.08.2015 г., осигурените в универсален пенсионен фонд лица имат право да изберат да променят осигуряването си от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“. В сила от 01.01.2016 г., на основание чл. 4в, ал. 1 от КСО, осигурените в професионален пенсионен фонд лица имат право еднократно да променят осигуряването си от професионален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, с увеличена осигурителна вноска. Одитно доказателство № 7

³⁶ Одитно доказателство № 16

³⁷ Одитни доказателства №№ 8, 12, 16 и 19

1.4.1. По показателя „Получени трансфери от централния бюджет за държавното обществено осигуряване“ са отчетени 346 638,7 хил. лв., които съответстват на планирания размер в ЗБДОО за 2016 г. и са преведени в пълен размер.

1.4.2. По показателя „Получени допълнителни трансфери от централния/ държавния бюджет за покриване на недостига от средства“ при планирани 4 719 248,4 хил. лв. са отчетени **4 603 332,4 хил. лв.**, или 97,5 на сто от предвидените в ЗБДОО за 2016 г.³⁸

Получените допълнителни трансфери включват:

а) субсидия за покриване на недостига от средства – 4 501 891,1 хил. лв.;

б) средства за покриване на извършените разходи за отдых и лечение на ветераните от войните³⁹, както и за профилактика и рехабилитация на военноинвалиди и военнопострадали⁴⁰ - 941,3 хил. лв.;

в) допълнителен трансфер в размер на 50 500 хил. лв., съгласно Постановление на Министерски съвет (ПМС) № 54/17.03.2016 г. за еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсиите за април 2016 г.;

г) допълнителен трансфер в размер на 50 000 хил. лв., съгласно ПМС № 269/27.10.2016 г. за еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсиите за декември 2016 г.

1.4.3. По показателя „Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост“ отчетените трансфери в размер на 448,3 хил. лв. са в изпълнение на договори между НОИ и АЗ за изплащане на възнаграждения на лица, наети по програми за осигуряване на заетост, сключени на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 от ЗНЗ.⁴¹

1.4.4. По показателя „Трансфери от МТСП за фонд „Условия на труд“ са отчетени 9,9 хил. лв. Средствата са предоставени въз основа на сключен договор⁴² между НОИ и фонд „Условия на труд“ за реализиране на проект за обучение на тема „Повишаване знанията и уменията на служителите от ТП на НОИ в областта на контролната и административнонаказателната дейност. Обучение на новопостъпили инспектори за работа с информационни системи „Трудови злополуки“ и „Професионални болести“.⁴³

1.4.5. По показателя „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“ са отчетени 3 661,0 хил. лв. в изпълнение на централизираното разплащане на осигурителни вноски и данъци, съгласно чл. 161, във връзка с чл. 159 от ЗПФ.⁴⁴

Получените трансфери по бюджета на ДОО за 2016 г., включително непредвидените със Закона за бюджета на ДОО за 2016 г., са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени правилно.

2. По Раздел „Разходи и трансфери - всичко“

В отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2016 г. по Раздел „Разходи и трансфери – всичко“ при планирани 10 046 319,4 хил. лв. са отчетени 10 196 372,8 хил. лв., които са 101,5 на сто спрямо приетите със закона и с 4,4 на сто повече спрямо 2015 г.⁴⁵

³⁸ Одитни доказателства №№ 8, 12, 13, 16 и 19

³⁹ чл. 4, т. 3 от Закона за ветераните от войните

⁴⁰ чл. 16 от Закона за военноинвалидите

⁴¹ Одитни доказателства №№ 8, 12, 16 и 19

⁴² на основание чл. 46, ал. 1, т. 6 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд

⁴³ Одитно доказателство № 12

⁴⁴ Одитни доказателства №№ 8, 12, 16 и 19

⁴⁵ отчетени разходи и трансфери в размер на 9 770 256,7 хил. лв. през 2015 г.

2.1. Разходите, предвидени в ЗБДОО за 2016 г. са в размер на 10 039 169,4 хил. лв., а отчетените⁴⁶ - 10 188 000,8 хил. лв., или 101,5 на сто спрямо уточнения план⁴⁷. Установеният преразход от 150 518,0 хил. лв. се дължи на по-големите разходи за социални обезщетения и помощи.

С най-голям относителен дял са разходите за пенсии – 85,8 на сто, следвани от разходите за социални помощи и обезщетения – 13,5 на сто и разходите за програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост – 0,7 на сто.

Извършените разходи, съгласно приетите показатели по бюджета на ДОО и уточнения план⁴⁸ за 2016 г., са както следва:

(ХИЛ. ЛВ.)

Показатели	ЗБДОО за 2016 г.	Уточнен план ⁴⁹	Отчет	% изпълнение	Икономия/ преразход	
					разлика	%
к.1	к.2	к.3	к.4	к.5 (к.4/к.3)	к.6 (к.4-к.3)	к.7
1. Разходи-общо	10 039 169,4	10 037 482,8	10 188 000,8	101,5	150 518,0	1,5
1.1. Пенсии	8 740 004,1	8 740 004,1	8 736 973,4	99,97	-3 030,7	-0,03
1.1.1. Пенсии за сметка на ДОО	8 356 317,0	8 356 317,0	8 402 629,0	100,6	46 312,0	0,6
1.1.2. Пенсии за сметка на държавния бюджет	343 683,0	343 683,0	303 790,1	88,4	-39 892,9	-11,6
1.1.3. Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ	1 500,0	1 500,0	1 219,3	81,3	-280,7	-18,7
1.1.4. Издръжка (пощенска такса и ДДС и други финансови услуги)	38 504,1	38 504,1	29 335,0	76,2	-9 169,1	-23,8
1.2. Социални помощи и обезщетения	1 223 456,5	1 221 769,9	1 381 315,0	113,1	159 545,1	13,1
1.3. Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта	75 630,5	75 630,5	69 702,0	92,2	-5 928,5	-7,8
1.3.1. Разходи за персонал	53 689,6	53 942,6	53 398,7	99,0	-543,9	-1,0
1.3.2. Издръжка	15 197,4	14 940,4	11 481,4	76,8	-3 459,0	-23,2

⁴⁶ Одитни доказателства №№ 8, 16 и 20

⁴⁷ 10 037 482,8 хил. лв.

⁴⁸ Уточненият план представя извършените корекции по бюджета на ДОО за 2016 г., в резултат от утвърдените промени по отделните разходни параграфи и подпараграфи, вследствие от взети решения на Надзорния съвет на НОИ, на основание чл. 114, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ.

⁴⁹ Одитно доказателство № 15

1.3.3. Платени данъци, такси и административни санкции	550,0	550,0	421,3	76,6	-128,7	-23,4
1.3.4. Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности	106,0	110,0	109,2	99,3	-0,8	-0,7
1.3.5. Капиталови разходи	6 087,5	6 087,5	2 891,7	47,5	-3 195,8	-52,5
1.3.6. Програми за временна заетост	0	0	448,5		448,5	
1.3.7. Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта	0	0	941,3		941,3	
1.3.8. Дейности за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести	0	0	9,9		9,9	
1.4. Отбрана и сигурност	75,0	75,0	7,6	10,1	-67,4	-89,9
1.5. Разходи за лихви	3,3	3,3	2,8	84,8	-0,5	-15,2
1.5.1. Разходи за лихви по заеми от банки и други финансови институции от чужбина	3,3	3,3	2,8	84,8	-0,5	-15,2
1.5.2. Други разходи за лихви към местни лица	0	0				

2.1.1. По показателя разходи за „Пенсии“⁵⁰ в ЗБДОО за 2016 г. са предвидени средства в размер на 8 740 004,1 хил. лв. Отчетените разходи са в размер на 8 736 973,4 хил. лв., или 99,97 на сто спрямо планираните. Реализирана е икономия в размер на 3 030,7 хил. лв., което е 0,03 на сто спрямо предвиденото в закона. Разходите за пенсии са нараснали с 3,4 на сто спрямо 2015 г.⁵¹

За 2016 г. разходите за пенсии⁵² (без пощенска такса и ДДС) са 9,4 на сто от БВП.⁵³ През 2016 г. броят на пенсиониралите се лица е 107 078, а броят на възобновените и възстановените пенсионери е 33 746. Броят на пенсионерите, чиито пенсии са прекратени и спрени през 2016 г., е 137 591. Към 31.12.2016 г. броят на пенсионерите, ефективно получаващи пенсии, е 2 181 356, които са с 3 233 повече спрямо броя на същите пенсионери към 31.12.2015 г.⁵⁴ Броят на пенсиите към 31.12.2016 г. е 2 608 029, от които лични пенсии – 2 484 828 и наследствени пенсии – 123 201. Спрямо 2015 г.⁵⁵ общият брой на пенсиите е намалял с 36 779, което е в резултат на провежданата пенсионна реформа.⁵⁶

От отчетените разходи за „Пенсии“ с най-голям относителен дял са: „Пенсиите за сметка на ДОО“ – в размер на 8 402 629,0 хил. лв. (96,2 на сто от общия размер на разходите

⁵⁰ Одитно доказателство № 20

⁵¹ разходи за пенсии за 2015 г. - 8 445 512,1 хил. лв.

⁵² 8 706,4 хил. лв.

⁵³ По данни на Националния статистически институт БВП за 2016 г. е 92 331 млн. лв.

⁵⁴ Броят на пенсионерите към 31.12.2015 г. е 2 178 123

⁵⁵ Броят на пенсиите към 31.12.2015 г. е 2 644 808

⁵⁶ Одитно доказателство № 20

за пенсии), следвани от „Пенсии за сметка на държавния бюджет” – 3,5 на сто, „Издръжка“ (пощенска такса, ДДС и други финансови услуги)” – 0,3 на сто и „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ“ – 0,01 на сто.

Установено е превишение на разходите за **„Пенсии за сметка на ДОО“** в размер на 46 312,0 хил. лв., или 0,6 на сто от планираните. Причина за превишението са изплатените еднократни допълнителни суми към пенсиите за месеците април и декември 2016 г.⁵⁷, както и изплатените такива за минали години. Без изплатените еднократни допълнителни суми в размер на 100 974,1 хил. лв.,⁵⁸ които не се планират, отчетеният разход за пенсии, финансирани от ДОО, е 8 301 654,9 хил. лв., или с 54 662, 1 хил. лв. (0,7 на сто) по-малко от планирания.

Постигната е икономия на разходите за **„Пенсии за сметка на държавния бюджет“** в размер на 39 892,9 хил. лв., което е 11,6 на сто от планираните. Към разходите за сметка на държавния бюджет се отчитат разходите за: пенсии за военна и гражданска инвалидност, социални пенсии за старост, социални пенсии за инвалидност, персонални пенсии, пенсии за особени заслуги и пенсии, отпуснати по отменени закони; добавки към пенсиите на участниците и пострадалите във войните, както и добавки по чл. 9 от Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресираните лица. Пенсиите за сметка на ДБ са отпуснати на основание на действащи нормативни актове.⁵⁹

По показателя **„Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ“**⁶⁰ е установена икономия в размер на 280,7 хил. лв., или 18,7 на сто от планираните. По-ниския отчетен разход спрямо планирания се дължи на по-малкия брой лица (80 на сто), избрали да прехвърлят пенсионните си права към пенсионната схема на ЕС спрямо планирания.⁶¹

Разходите, свързани с изплащане на пенсиите, отчетени по показателя **„Издръжка (пощенски такси, ДДС и финансови услуги)“**, са в размер на 29 335,0 хил. лв., което е с 9 169,1 хил. лв. (23,8 на сто) по-малко от планираните. Намалването на размера на разходите се дължи на промени⁶² в Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, в сила от 01.07.2016 г., с които се въвежда нов механизъм за определяне размера на компенсацията, дължима на „Български пощи“ ЕАД за извършване на обществената услуга по изплащане на пенсии чрез пощенските станции.⁶³

Дължимите **надвзети пенсии** към 31.12.2016 г. са в размер на 6 793,9 хил. лв.⁶⁴ Съгласно предоставени обяснения от одитирания обект, причините за наличието им са следните: отпуснати и изплатени пенсии въз основа на представени от лицата документи за осигурителен стаж и осигурителен доход с невярно съдържание; деклариране на невярна информация от пенсионера или неговите наследници; неуведомяване от страна на пенсионерите и техните наследници за настъпване на всяко обстоятелство, което води до спиране, прекратяване или изменение на пенсията, преизчисляване на пенсии, отпуснати по разпоредби на международни договори, по които Република България е страна и други.

⁵⁷ Съгласно ПМС № 54/17.03.2016 г. и ПМС № 269/27.10.2016 г.

⁵⁸ Изплатените средства в размер на 100 974,1 хил. лв. не са предвидени в ЗБДОО за 2016 г., но са в изпълнение на ПМС № 54/17.03.2016 г. и ПМС № 269/27.10.2016 г. и на основание разпоредбата на чл. 22, т. 3 от КСО, във връзка с чл. 115, ал. 2 от КСО.; Одитни доказателства №№ 13, 20 и 25

⁵⁹ Одитни доказателства № 20 и № 25

⁶⁰ в изпълнение на Наредбата за прехвърляне на пенсионни права от и към пенсионните схеми на ЕС, на ЕЦБ и на ЕИБ, приета с ПМС № 262/22.10.2012 г.

⁶¹ Одитно доказателство № 25

⁶² приетите с ПМС № 168 от 08.07.2016 г.

⁶³ Одитни доказателства № 20 и № 25

⁶⁴ Одитно доказателство № 26

За намаляване размера на дължимите надвзети пенсии от НОИ са предприети действия, насочени към подобряване на събираемостта и създаване на подходящо качество на работа за недопускане и предотвратяване извършването на неправилно отпуснати и изплащани пенсии.⁶⁵

В резултат от предприетите действия от страна на НОИ, размерът на надвзетите пенсии към 31.12.2016 г. е намален със 740,4 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2015 г.⁶⁶

2.1.2. По разходния показател „Социални помощи и обезщетения“ в ЗБДОО за 2016 г. са предвидени средства в размер на 1 223 456,5 хил. лв. С решение на Надзорния съвет на НОИ са извършени законосъобразни промени по бюджета на ДОО, в резултат на което уточненият план за разходите по показателя е 1 221 769,9 хил. лв.⁶⁷ По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 1 381 315,0 хил. лв. (113,1 на сто спрямо уточнения план) или преразход по показателя в размер на 159 545,1 хил. лв. (13,1 на сто). Причини за превишението са по-големият брой изплатени парични обезщетения за общо заболяване и майчинство, както и по-големият брой на изплатените загубени работни дни поради временна неработоспособност и майчинство.⁶⁸

Дължимите **надвзети обезщетения за временна неработоспособност** към 31.12.2016 г. са в размер на 7 752,2 хил. лв., а надвзетите **обезщетения за безработица** в размер на 1 662,7 хил. лв.⁶⁹

Съгласно предоставени обяснения от одитирания обект, причините за наличието им са следните: неизпълнение на задълженията на лицата за деклариране в законовия срок на обстоятелствата, които водят до спиране и прекратяване изплащането на паричните обезщетения за временна неработоспособност/безработица; неподадени или некоректно подадени данни от осигурителя в Регистъра на осигурените лица, въз основа на които се определя правото и се изчислява размерна на обезщетенията, надвзети добросъвестно получени от лицата обезщетения и други.

Предприетите действия от НОИ за намаляване размерите на дължимите надвзети обезщетения за временна неработоспособност и за безработица, са насочени към подобряване на контролните дейности, в т.ч. предварителен, текущ и последващ контрол, относно недопускане и предотвратяване на незаконосъобразното изплащане на обезщетения, както и на увеличаване на събираемостта на вече изплатените такива.⁷⁰

В резултат от предприетите действия от страна на НОИ, размерите на надвзетите парични обезщетения за временна неработоспособност и обезщетения за безработица към 31.12.2016 г. са намалени съответно със 71,8 хил. лв. и с 283,5 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2015 г.⁷¹

2.1.3. По разходния показател „Програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост“ в ЗБДОО за 2016 г. са планирани средства в размер на 75 630,5 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 69 702,0 хил. лв., като е постигната икономия от 5 928,5 хил. лв., или 7,8 на сто от планираните.⁷²

Отчетеният показател включва:

а) Разходи за персонал - 53 398,7 хил. лв., което е 99,5 на сто спрямо планираните 53 689,6 хил. лв. С решение на Надзорния съвет на НОИ са извършени законосъобразни

⁶⁵ Одитно доказателство № 25

⁶⁶ за 2015 г. - 7 534,3 хил. лв.; Одитно доказателство № 27

⁶⁷ Одитно доказателство № 15

⁶⁸ Одитни доказателства №№ 20, 25 и 27

⁶⁹ Одитни доказателства № 26 и № 27

⁷⁰ Одитно доказателство № 25

⁷¹ Одитно доказателство № 27

⁷² Одитни доказателства № 15 и № 25

промени по бюджета на ДОО, в резултат на което разходите са увеличени на 53 942,6 хил. лв. Реализираната икономия в размер на 543,9 хил. лв. (1,0 на сто от уточнения план), е в резултат на ползвани от служителите отпуски за временна неработоспособност и за отглеждане на дете.

б) Издръжка - 11 481,4 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2016 г. в размер на 15 197,4 хил. лв. В резултат на извършените законосъобразни промени по бюджета на ДОО, разходите за издръжка са намалени на 14 940,4 хил. лв. Реализираната икономия в размер на 3 459,0 хил. лв., или 23,2 на сто от уточнения план, е в резултат на намаление на разходите за: материали; вода; горива и енергия; външни услуги; командировки и други.

в) Платени данъци, такси и административни санкции - 421,3 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2016 г. 550,0 хил. лв. Установена е икономия в размер на 128,7 хил. лв. или 23,4 на сто от планираните.

г) Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности - 109,2 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2016 г. в размер на 106,0 хил. лв. С решение на Надзорния съвет на НОИ са извършени законосъобразни промени по бюджета на ДОО, в резултат на което разходите са увеличени на 110,0 хил. лв. Реализирана е икономия в размер на 0,8 хил. лв., или 0,7 на сто от уточнения план. През 2016 г. са изплатени разходи за членски внос на Европейската социалноосигурителна платформа, на Международната асоциация по социално осигуряване и на Фондация „Проф. д-р В. Гаврийски”.⁷³

д) Капиталови разходи - 2 891,7 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2016 г. в размер на 6 087,5 хил. лв. Установена е икономия в размер на 3 195,8 хил. лв. или 52,5 на сто от планираните.

е) Програми за временна заетост – 448,5 хил. лв., Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта – 941, 3 хил. лв. и Дейности за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести - 9,9 хил. лв., които не са планирани със ЗБДОО за 2016 г., но са в съответствие с действащи нормативни актове.

2.1.4. По показателя „**Отбрана и сигурност**“ в ЗБДОО за 2016 г. са планирани средства в размер на 75,0 хил. лв., а са отчетени 7,6 хил. лв., като е постигната икономия в размер на 89,9 на сто от планираните.

2.1.5. По показателя „**Разходи за лихви**“ в ЗБДОО за 2016 г. са планирани средства в размер на 3,3 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 2,8 хил.л в., като е постигната икономия в размер на 0,5 хил. лв., или 15,2 на сто от планираните. Отчетените разходи по показателя са за лихви по заеми от Международната банка за възстановяване и развитие по проект „Администриране на социалното осигуряване“.

Към 31.12.2016 г. дължимите суми за надвзети пенсии⁷⁴, парични обезщетения за временна неработоспособност⁷⁵ и обезщетения за безработица⁷⁶, подлежащи на събиране от НОИ, възлизат на 16 208,8 хил. лв., като спрямо предходната година⁷⁷ е налице намаление в резултат на предприетите действия от страна на НОИ.

Извършените разходи за държавното обществено осигуряване през 2016 г. са в съответствие с действащото законодателство и са отразени правилно в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г.

⁷³ Одитни доказателства № 15 и № 25

⁷⁴ 6 793,9 хил. лв.

⁷⁵ 7 752,2 хил. лв.

⁷⁶ 1 662,7 хил. лв.

⁷⁷ Към 31.12.2015 г. - 16 583,9 хил. лв.

2.2. Предоставените трансфери⁷⁸ от бюджета на ДОО към други бюджети са 8 372,0 хил. лв., които са 117,1 на сто спрямо предвидените в закона – 7 150 хил. лв. Установеният преразход се дължи на предоставените трансфери, които не са планирани в ЗБДОО за 2016 г. – „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ - 1 686,6 хил. лв. и „Трансфер между бюджет и СЕС“ – в размер на (-) 30,1 хил. лв.

Предоставените трансфери са както следва:

2.2.1. На МТСП за Агенцията за социално подпомагане (АСП) – 3 146,8 хил. лв. при планирани 3 150,0 хил. лв. (99,9 на сто), които са предоставени в съответствие с разпоредбите на КСО за помощно-технически средства, свързани с увреждане.⁷⁹

От АСП е потвърдено усвояването в пълен размер на предоставените от бюджета на НОИ трансфери.⁸⁰

2.2.2. На МТСП за фонд „Условия на труд“ – 3 568,7 хил. лв. (89,2 на сто от предвидените средства), от които:

а) за мероприятия за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести по чл. 24, т. 3 от КСО - 2 748,7 хил. лв.;

б) за диагностика на професионалните болести по чл. 24, т. 4 от КСО – 820,0 хил. лв.

Трансферите, предоставени на фонд „Условия на труд“, са усвоени в пълен размер.⁸¹

2.2.3. Отчетен е „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ в размер на 1 686,6 хил. лв., представляващ предоставени средства по сключени договори за изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация за 2016 г. с бюджетна организация – Военномедицинска академия. Трансферът е отчетен законосъобразно.⁸²

2.2.4. Отчетен е „Трансфер между бюджет и СЕС“ в размер на (-) 30,1 хил. лв., представляващ авансово финансиране със средства от бюджета на НОИ на извършени плащания по сключен договор⁸³ по ОПАК.⁸⁴

Предоставените трансфери от бюджета на ДОО към други бюджети са в съответствие с действащото законодателство и са отразени вярно в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г.

3. Тенденция на приходите, разходите и трансферите, съгласно отчетите за изпълнението на ЗБДОО за периода 2014 г. – 2016 г.⁸⁵

Отчетените приходи през 2014 г. по показателя „**Осигурителни приходи**“ са в размер на 7 102 080,5 хил. лв., за 2015 г. - 7 505 937,8 хил. лв. и за 2016 г. – 5 064 900,7 хил. лв.

Отчита се плаваща тенденция в абсолютна стойност на размера на осигурителните приходи за периода 2014 г. – 2016 г., което се дължи на постъпилите повече приходи от осигурителни вноски през 2015 г., както и на факта, че от 01.01.2016 г. държавата не участва

⁷⁸ Одитно доказателство № 21

⁷⁹ чл. 11, ал. 1, т. 2, б. „в“, чл. 12, ал. 1, т. 4 и чл. 13, ал. 1, т. 3 от КСО

⁸⁰ Одитно доказателство № 21

⁸¹ Одитно доказателство № 21

⁸² на основание чл. 36, ал. 1, т. 12 от КСО, чл. 25, ал. 2 от Наредба № 1 от 13.02.2007 г. за ползване и изплащане на паричните помощи за профилактика и рехабилитация и в съответствие с чл. 114, ал. 1 от ЗПФ и параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2016 г.; Одитни доказателства № 12 и № 18

⁸³ в изпълнение на проект „Подобряване на професионалната компетентност на служителите в НОИ за осигуряване на равен достъп на хората с увреждания“

⁸⁴ Одитно доказателство № 12

⁸⁵ Одитни доказателства № 28 и № 8

с трансфер в размер 12 на сто върху сбора от осигурителните доходи на всички осигурени лица.⁸⁶

Приходите от **осигурителни вноски** през 2014 г. са в размер на **4 483 134,6 хил. лв.**, през 2015 г. – **4 798 107,4 хил. лв.** и през 2016 г. – **5 064 900,7 хил. лв.** Нарастващата тенденция за периода се дължи на увеличени брой на осигурените лица и по-високия среден осигурителен доход.

„Неданъчните приходи“ през 2014 г. са 20 950,7 хил. лв., през 2015 г. – 52 872,4 хил. лв. и през 2016 г. – 174 227,0 хил. лв. Нарастващата тенденция за периода се дължи на увеличаващия се през годините размер на приходите от: продажба на осигурителни книжки и формуляри; такси за заверка на преписи на документи, издавани от НОИ; такси за издаване на удостоверения; лихви по надвзети пенсии и краткосрочни обезщетения; наказателни лихви по просрочени осигурителни вноски от НАП; акумулирани осигурителни вноски от универсални и професионални пенсионни фондове.

Получените **трансфери** от централния бюджет⁸⁷ са в общ размер на 4 882 939,0 хил. лв. за 2014 г., 4 924 425,3 хил. лв. за 2015 г. и 4 953 632,1 хил. лв. за 2016 г. *Нарастваща е тенденцията по отношение на участието на държавата във финансирането на част от осигурителните разходи, което е за сметка на държавния бюджет.*

Разходите по показателя **„Пенсии“** за 2014 г. са в размер на 8 154 906,5 хил. лв., през 2015 г. са 8 445 512,1 хил. лв., а през 2016 г. – 8 736 973,4 хил. лв. Нарастващата тенденция през периода се дължи на осъвременяването на пенсиите и еднократно изплатените допълнителни суми към тях през годините, независимо, че броят на пенсиите намалява в резултат от пенсионната реформа.

По показателя **„Социални помощи и обезщетения“** през 2014 г. са отчетени 1 157 953,5 хил. лв., през 2015 г. – 1 250 125,2 хил. лв., а през 2016 г. – 1 381 315,0 хил. лв. Нарастващата тенденция през периода се дължи на увеличаващия се брой на осигурените лица по години⁸⁸, изплатените повече работни дни по някои видове парични обезщетения, както и по-високото среднодневно парично обезщетение.

По показателя **„Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“** са отчетени разходи през 2014 г. – 67 683,3 хил. лв., през 2015 г. – 66 241,0 хил. лв. и през 2016 г. – 69 702,0 хил. лв. Плаващата тенденция през периода се дължи на намаляване през 2015 г. на разходите за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения.

По показателя **„Отбрана и сигурност“** са отчетени през 2014 г. – 93,9 хил. лв., през 2015 г. – 1,7 хил. лв., а през 2016 г. – 7,6 хил. лв. Големият размер на средствата за 2014 г. се дължи на предоставени допълнително суми за непредвидени и неотложни разходи за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия по фасадата на сграда, стопанисвана от ТП на НОИ, гр. Русе.

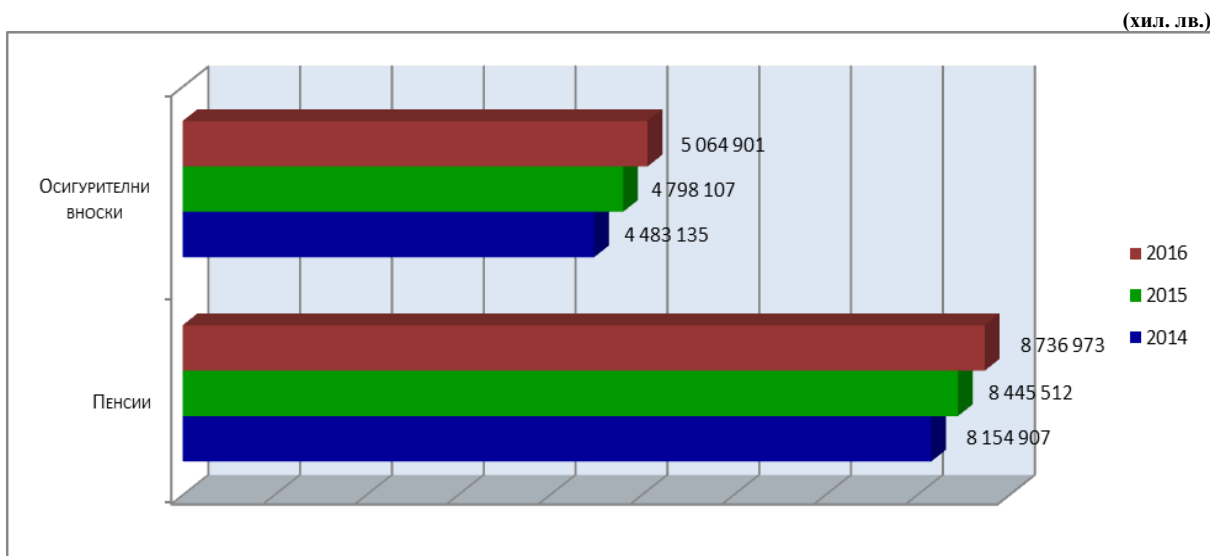
По показателя **„Разходи за лихви“** са отчетени през 2014 г. – 46,9 хил. лв., през 2015 г. – 19,0 хил. лв., а през 2016 г. – 2,8 хил. лв. Намаляващата тенденция през периода се дължи на намаляването на размера на главницата в съответствие с погасителния план по заема с Международната банка за възстановяване и развитие.

⁸⁶ в сила от 01.01.2016 г. е отменена т. 5 на чл. 21 от КСО по отношение на трансферите от държавния бюджет за фонд „Пенсии“ на ДОО, като отпада участието на държавата във финансирането му с трансфер в размер на 12 на сто върху сбора от осигурителните доходи на всички осигурени лица

⁸⁷ Получени трансфери от централния бюджет за ДОО и получен допълнителен трансфер от централния/ държавния бюджет за покриване на недостига от средства, както и трансфер за поети осигурителни вноски и данъци, и получените трансфери по чл. 21, т. 5 от КСО (отм., в сила от 01.01.2016 г.).

⁸⁸ осигурените лица през 2014 г. са 2 735 101; през 2015 г. – 2 755 906, а през 2016 г. – 2 765 138 броя

Фигура № 1: Графика за темповете на нарастване на разходите за пенсии и на приходите от осигурителни вноски за периода 2014 г. – 2016 г.

Разходите за пенсии⁸⁹ през периода 2014 г. - 2016 г., за всяка от годините, са в по-голям абсолютен размер спрямо приходите от осигурителни вноски⁹⁰. Наблюдава се тенденция годишният темп на нарастване на разходите за пенсии⁹¹ да е по-малък спрямо годишния темп на нарастване на приходите от осигурителни вноски.⁹²

4. По раздел „Финансиране“

4.1. През 2016 г. от НОИ са погасени окончателно дължимите суми по дългосрочни заеми от Международната банка за възстановяване и развитие в размер на 2 087 хил. лв., в т.ч. 2 084,2 хил. лв. по дължима главница и 2,8 хил. лв. дължими лихви.⁹³ Изплатените лихви правилно са отчетени по показателя „Разходи за лихви“.

4.2. В Закона за бюджета на ДОО за 2016 г. не са предвидени **суми по разчети за поети осигурителни вноски**, но законосъобразно са отчетени 6 137,9 хил. лв. в съответствие с разпоредбите на чл. 159 от ЗПФ.⁹⁴

4.3. Отчетените средства по показателя „**Друго вътрешно финансиране**“ в размер на 165,4 хил. лв. не са предвидени в ЗБДОО за 2016 г., но са законосъобразни и включват сумите по параграф 88-00 „Събрани средства и извършени плащания за сметка на други бюджети, сметки и фондове“ в размер на (-) 277,7 хил. лв. и параграф 93-00 „Друго финансиране - нето“ в размер на 443,1 хил. лв.⁹⁵

4.4. Наличните средства към 31.12.2016 г., в размер на 245,0 хил. лв., съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ, отчетени по параграф 95-08 „Наличност в легова равностойност по валутни сметки в края на периода“.⁹⁶

Финансирането по бюджета на ДОО за 2016 г. е в съответствие с действащото законодателство.

⁸⁹ с най-голям относителен дял в общия размер на разходите

⁹⁰ с най-голям относителен дял в общия размер на приходите

⁹¹ с 3,6 на сто през 2015 г. спрямо 2014 г. и с 3,4 на сто през 2016 г. спрямо 2015 г.

⁹² със 7,0 на сто през 2015 г. спрямо 2014 г. и с 5,6 на сто през 2016 г. спрямо 2015 г.

⁹³ Одитно доказателство № 23

⁹⁴ Одитно доказателство № 12

⁹⁵ Одитно доказателство № 12

⁹⁶ Одитно доказателство № 24

5. По раздел „Дефицит/Излишък“

В ЗБДОО за 2016 г. е *планиран излишък* по бюджета на ДОО в размер на 2 089,0 хил. лв. В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. е *отчетен дефицит* в размер на 4 211,8 хил. лв.

Изпълнението на бюджетите на отделните фондове на ДОО през 2016 г. е както следва:⁹⁷

5.1. По бюджета на **фонд „Пенсии“** е отчетен дефицит в размер на 4 219 043,4 хил. лв., което е с 132 253,5 хил. лв. по-малко от планирания⁹⁸. Това се дължи на: събраните с 65 324,0 хил. лв. повече приходи от осигурителни вноски, постъпилите приходи от универсални и професионални пенсионни фондове в размер на 54 685,8 хил. лв., по-малко разходи за пенсии в размер на 12 219,2 хил. лв., по-малко разходи за социални помощи и обезщетения – 66,5 хил. лв. и непланирани, но отчетени предоставени трансфери за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия в размер на 42,0 хил. лв.

5.2. По бюджета на **фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“** при планиран дефицит от 203 975,5 хил. лв. е отчетен 246 671,4 хил. лв., или с 42 695,9 хил. лв. повече. По-високият дефицит се дължи на: постъпилите по-малко осигурителни приходи с 47 684,7 хил. лв., събраните приходи от универсални и професионални пенсионни фондове в размер на 57 196,8 хил. лв., по-високи разходи за пенсии в размер на 52 211,4 хил. лв., по-малко разходи за социални помощи и обезщетения в размер на 4,2 хил. лв. и на непланирани, но отчетени предоставени трансфери за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия в размер на 0,8 хил. лв.

5.3. По бюджета на **фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност“**, при планиран дефицит от 10,2 хил. лв. е отчетен излишък от 40 984,6 хил. лв. Разликата се дължи на: по-малко разходи за пенсии за сметка на държавния бюджет и тяхната издръжка в размер на 41 002,4 хил. лв., отчетените повече от планираните с 6,8 хил. лв. разходи за социални помощи и обезщетения и непланирани, но отчетени предоставени трансфери за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия в размер на 0,8 хил. лв.

5.4. По бюджета на **фонд „Трудова злополука и професионална болест“** е отчетен излишък в размер на 144 923,7 хил. лв., който е с 49 280,1 хил. лв. по-голям от планирания⁹⁹. По-високият излишък се дължи на: получени повече приходи от осигурителни вноски с 46 322,9 хил. лв., по-малко разходи за пенсии за сметка на ДОО и тяхната издръжка – 2 020,5 хил. лв., както и за социални помощи и обезщетения – 502,8 хил. лв., предоставени по-малко трансфери за МТСП с 433,9 хил. лв. и непланирани, но отчетени предоставени трансфери за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия в размер на 0,4 хил. лв.

5.5. По бюджета на **фонд „Общо заболяване и майчинство“** е отчетен дефицит в размер на 161 582,8 хил. лв., което със 71 606,7 хил. лв. повече от планирания по бюджета¹⁰⁰. По-високият дефицит се дължи на установения преразход за изплатени социални помощи и обезщетения в размер на 93 205,3 хил. лв. и на непланираните, но отчетени предоставени трансфери в размер на 1 642,6 хил. лв. за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия, независимо от събраните в повече приходи от осигурителни вноски в размер на 23 241,0 хил. лв.

⁹⁷ Одитни доказателства № 8 и № 16

⁹⁸ 4 351 296,9 хил. лв.

⁹⁹ 95 643,6 хил. лв.

¹⁰⁰ 89 976,1 хил. лв.

5.6. По бюджета на фонд „Безработица“ е отчетен дефицит в размер на 161 879,2 хил. лв., който е по-голям с 59 028,7 хил. лв. от планирания¹⁰¹ и се дължи на постъпилите в повече приходи от осигурителни вноски с 6 191,2 хил. лв. и на по-високите разходи за обезщетения за безработица с 65 219,9 хил. лв.

5.7. По бюджета на НОИ при планиран излишък в размер на 4 654 554,6 хил. лв. е отчетен излишък от 4 599 056,7 хил. лв., който е с 55 497,9 хил. лв. по-малък от планирания.

Наличните средства в края на периода по отчета на консолидирания бюджет на ДОО за 2016 г. са 245,0 хил. лв. и съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ.¹⁰²

Част четвърта

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г., представени в одитния доклад и събраните одитни доказателства, са налице основания за изразяване на следните заключения:

Дейността в изследваните процеси е в съответствие с действащото законодателство във всички съществени аспекти.

Спазен е нормативно определения ред по съставяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г. в Сметната палата и в Народното събрание.

По структура и показатели отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. съответства на ЗБДОО за 2016 г. Посочените в отчета получени трансфери, разходи и предоставени трансфери, непредвидени в ЗБДОО за 2016 г., са отчетени законосъобразно.

Изпълнението на бюджета по отделните показатели е както следва:

а) Установено е преизпълнение на осигурителните приходи с 1,9 на сто, което се дължи на по-висок брой на осигурените лица, по-голям размер на осигурителния доход, събраните повече приходи от осигурителни вноски. Постъпилите приходи от осигурителни вноски са законосъобразни и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.

б) Установено е преизпълнение на неданъчните приходи със 162 147 хил. лв. спрямо планираните – 12 080 хил. лв., поради прехвърлени/възстановени акумулирани средства от осигурителни вноски от пенсионноосигурителни дружества във фондовете на ДОО - „Пенсии“ и „Пенсии за лицата по чл. 69“.

в) Установено е превишение на общите разходи с 1,5 на сто, което се дължи на по-високите разходи за социални помощи и обезщетения.

г) В резултат от предприетите ефективни действия от страна на НОИ, размерите на надвзетите пенсии, обезщетения за временна неработоспособност и обезщетения за безработица към 31.12.2016 г. са намалели спрямо отчетените към 31.12.2015 г. съответно със 740,4 хил. лв., 71,8 хил. лв. и 283,5 хил. лв.

д) Предоставените трансфери от НОИ на МТСП за АСП и фонд „Условия на труд“ са в съответствие с действащото законодателство и са усвоени в пълен размер.

е) Независимо, че през периода 2014 г. – 2016 г. се запазва тенденцията абсолютният размер на разходите за пенсии да превишава този на приходите от осигурителни вноски, се

---

¹⁰¹ 102 850,5 хил. лв.

¹⁰² Одитно доказателство № 24

отчита намаляване на годишния темп на нарастване на разходите за пенсии спрямо годишния темп на нарастване на приходите от осигурителни вноски.

През същия период е нарастваща тенденцията по отношение участието на държавата във финансиране на част от осигурителните разходи, което е за сметка на държавния бюджет.

ж) Отчетените дефицити по бюджетите на фондовете на ДОО - „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са покрити с отчетените излишъци по фондовете „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“ и бюджета на НОИ. Наличността в края на периода по отчета на консолидирания бюджет на ДОО е равна на остатъка по валутните сметки на НОИ.

Введените с вътрешните правила контроли са достатъчни и адекватни, което предпоставя предотвратяване на несъответствия в изследваните процеси, и са прилагани последователно през целия одитиран период.

Въпреки неизвършената актуализация на част от вътрешните правила и работни инструкции, и липсата на конкретизация на натуралните показатели към отчета, през одитирания период системата за финансовото управление и контрол е осигурила съответствие на изследваните процеси с изискванията на правната рамка.

Част пета ПРЕПОРЪКИ

В резултат на извършения одит се дават следните препоръки¹⁰³ на ръководителя на одитираната организация:

1. Да се актуализират Вътрешните правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване, на бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите, в съответствие с промените в КСО (в сила от 01.01.2016 г.) относно създаването на нов фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“.

2. В Работна инструкция „Процедури при отчитане на Закона за бюджета на ДОО, бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите“ да се регламентират конкретните видове натурални показатели, за които следва да бъдат изготвени приложения към отчета.

3. Да се актуализират Работни инструкции „Приемане и обработване на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“ и „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“, в съответствие със структурните промени в отдел „Краткосрочни плащания и контрол“ в ТП на НОИ.

Част шеста ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

Фактите и обстоятелствата, установени при одита и отразени в доклада са съгласувани с представители на одитираната организация¹⁰⁴. Представителите на НОИ изразяват пълно съгласие и приемат напълно (изцяло) установените факти и обстоятелства.

¹⁰³ Част трета „Констатации“, раздел I

¹⁰⁴ на 14.07.2017 г.

В подкрепа на констатациите от одитния доклад са събрани 28 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата.

На основание чл. 50, ал. 2 от Закона за Сметната палата, в срок до четири месеца от получаване на настоящия доклад, управителят на НОИ следва да предприеме мерки за изпълнение на препоръките и да уведоми писмено за това председателя на Сметната палата.

Настоящият одитен доклад е приет на основание чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 400 от 15.09.2017 г. на Сметната палата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Цветан Цветков)

**ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА
КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600100817**

№	Одитни доказателства	Брой страници
1	Писмо вх. № 1029-40-5138/26.05.2017 г. от ръководителя на одитния екип до подуправителя на НОИ, относно искане на информация и документи и писмо на НОИ изх. № 1029-40-5138#2/02.06.2017 г.	4
2	Справка по т. 2 от писмо вх. № 1029-40-5138/26.05.2017 г. на Сметна палата, във връзка с одит на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. за общия брой на средносписъчния състав на служителите; Информация по т. 1 от писмо изх. № 1029-40-5138/ 26.05.2017 г. – Справка за видовете и броя на организационните звена в ЦУ и ТП на НОИ през 2016 г.; Информация за разпределението на числеността в ТП и ЦУ на НОИ за служители по трудово и служебно правоотношение – състояние към 31.12.2016 г.	3
3	Писма изх. на НОИ № 1029-40-5138#1/30.05.2017 г., изх. № 1029-40-5138#1/30.05.2017 г.; Решение № 860 от 13.10.2016 г. и Решение № 502 от 24.06.2016 г. на Министерски съвет	6
4	Справки за отговорните длъжностни лица в ЦУ и ТП на НОИ за периода 01.01.2016 г. – 31.12.2016 г.	7
5	РД-И-2.29 (1) от 28.06.2017 г. - за тест с двойна цел за съответствие на изготвянето, утвърждаването и представянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. с действащата правна рамка в област на изследване „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.”	6
6	Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на ДОО, на бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите с приложения – 3 бр. работни инструкции	17
7	ДДС № 17/23.12.2015 г. на МФ относно Единната бюджетна класификация за 2016 г.; Писмо изх. на МФ № 91-00-510/04.11.2015 г., указания към писмото; Справка за приходите по сметка 7199 „Други приходи“ към 31.12.2015 г. и към 31.12.2016 г.	11
8	Доклад до членовете на Надзорния съвет на НОИ изх. № 1024-40-45/02.06.2017 г. и отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.; Писмо изх. № 1029-40-6145/26.06.2017 г. до Сметната палата относно представяне на отчет за изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г. с приложения: Протокол № 9 от заседание на НС на НОИ, проведено на 22.06.2017 г.; Доклад на подуправителя на НОИ за изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г.; Отчет за изпълнение на Закона за бюджета на ДОО за 2016 г. (вх. № 33-03-27/26.06.2017 г. на Сметната палата); Отчет на консолидирания бюджет на ДОО за 2016 г. по месеци; Статистически отчет за изпълнение на консолидирания бюджет на ДОО за 2016 г.; Демографски и икономически показатели за 2016 г.; Приложение № 3 към чл. 15, ал. 4 от ЗБДОО за 2016 г. и приложение № 4 към чл. 16 от ЗБДОО за 2016 г.	87

№	Одитни доказателства	Брой страници
9	Писмо от подуправителя на НОИ до Народно събрание, изх. на НОИ № 1029-40-6224/28.06.2016 г. (вх. № на НС 710-00-9/28.06.2017 г.)	1
10	РД-И-2.29 (2) от 29.06.2017 г. - за тест с двойна цел за установяване съответствието на структурата и съдържанието на отчета за изпълнението на ДОО 2016 г. със ЗБДОО за 2016 г. в областта на изследване „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.“	11
11	Справка за ежемесечно представяне на касовите отчети от НАП, НЗОК и МФ за 2016 г.	1
12	Писмо, вх. на НОИ № 1029-40-5021#3/26.06.2017 г. от ръководителя на одитния екип от Сметна палата; Писмо, изх. на НОИ № 1029-40-5021#6/29.06.2017 г.; Справка по т. 16 от писмо с вх. № 1029-40-5138/26.05.2017 г. на СП за § 89-00 „Разчети по осигурителни вноски“; Справки по т. 17 от писмо с вх. № 1029-40-5138/26.05.2017 г. относно § 88-00 „Временно съхранявани средства и средства на разпореждане“ и § 93-00 „Друго финансиране“ за 2016 г.	9
13	ПМС № 54/17.03.2016 г. и ПМС № 269/27.10.2016 г.	4
14	Писмо от ръководителя на одитния екип до НОИ вх. № 1029-40-5322/31.05.2017 г. и писмо от НОИ изх. № 1029-40-5322#2/05.06.2017 г.; писмо до ТП на НОИ изх. № 1029-40-3248/16.10.2015 г. от Дирекция „Осигуряване и краткосрочни плащания“; Заповед № 1016-40-341/13.10.2015 г. за изменение и допълнение в РИ „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“ и РИ „Приемане и обработване на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“; Заповед № 1016-40-366/19.10.2015 г. за отмяна на Заповед № 1016-40-341/13.10.2015 г.; Писмо до ТП на НОИ изх. № 1029-40-3847/02.11.2015 г. от Дирекция „Осигуряване и краткосрочни плащания“; РИ „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“; РИ „Приемане и обработване на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“; Заповед № 1016-40-451/02.11.2015 г. за изменение и допълнение в РИ „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“ и РИ „Приемане и обработване на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“; Заповеди №№ 1016-40-370/22.03.2016 г., 1016-40-372/22.03.2016 г., 1016-40-371/22.03.2016 г., 1016-40-369/22.03.2016 г., 1016-40-368/22.03.2016 г., 1016-40-396/01.04.2016 г., 1016-40-908/03.08.2016 г., 1016-40-394/31.03.2016 г. и 1016-40-398/01.04.2016 г.	40
15	Справка по т. 9 от писмо вх. № 1029-40-5138/26.05.2017 г. на СП относно извършени корекции по бюджета на ДОО към 31.12.2016 г., с приложения: Разпределение към 23.12.2016 г. на бюджета на дейност 521 „Служби по социално осигуряване за ТП и ЦУ на НОИ за 2016 г.“; Разпределение към 25.01.2016 г. на бюджета на дейност 521 „Служби по социално осигуряване за ТП и ЦУ на НОИ за 2016 г.“; Докладна записка от управителя на НОИ изх. № 1024-40-63/09.12.2016 г.; Докладна записка	18

№	Одитни доказателства	Брой страници
	от директора на дирекция „ФСД“ изх. № 1007-40-1381/23.12.2016 г.; Писмо на НОИ изх. № 1029-40-5138#5/04.07.2017 г., с приложена справка за извършените разходи по бюджета на ДОО за 2016 г. и Протокол № 9/15.12.2016 г. на НС на НОИ, относно одобряване на компенсирани промени в консолидирания бюджет на ДОО за 2016 г. с приложение към него	
16	Отчет за касовото изпълнение на ДОО за 2016 г.	28
17	РД-И-2.29(3) от 28.06.2017 г. - за тест с двойна цел на приходите по бюджета на ДОО, предоставени от НОИ, НАП и НЗОК за област „Изготвяне, утвърждаване и представяне отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2018 г.“ и приложение към РД-И-2.29(3) Справка за степента на изпълнение на приходните показатели по отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г. спрямо утвърдените със ЗБДОО за 2016 г.; Справка по т. 10 от писмо вх. № 1029-40-5138/26.05.2017 г. на СП относно приходи на ДОО, събрани от НАП и НОИ към 31.12.2016 г. и Справка по т. 10 от писмо вх. № 1029-40-5138/26.05.2017 г. на СП относно приходи по фондове на ДОО, събрани от НАП и НОИ към 31.12.2016 г.	8
18	Писмо от НОИ изх. № 1029-40-5138#4/06.06.2017 г., с приложен Протокол № 3/14.03.2016 г. на НС за определяне на изпълнители на дейността по профилактика и рехабилитация за 2016 г.	5
19	РД-И-2.21(1) от 29.06.2017 г. - за тестове по същество на получените трансфери по бюджета на ДОО за област „Изготвяне, утвърждаване и представяне отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.“, Справка за получени трансфери от ЦБ за ДОО по т. 4, т. 5 и т. 8 от раздел „Приходи и трансфери на консолидирания бюджет на ДОО“ и отчетеното им изразходване за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. и Справка по т. 11 от писмо с вх. № 1029-40-5138/26.05.2017 г. на СП за получените трансфери между бюджетни сметки и отчетеното им изразходване за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г.; Договор № 33/31.08.2016 г. между Фонд „Условия на труд“ и НОИ; Справка за сключените договори между НОИ и АЗ за изплащане на възнаграждения на лица през 2016 г., наети по програми за осигуряване на заетост, сключени на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 от ЗНЗ	12
20	РД-И-2.29(4) от 05.07.2017 г. - за тест с двойна цел върху данните от отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. за извършените разходи в област на изследване „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.“ с приложение; Справка – Сметна палата относно брой пенсионери към 31.12.2015 г. и 31.12.2016 г., брой пенсии към 31.12.2016 г., разход за пенсии; Натурални показатели по пенсиите през 2016 г. и БВП за 2016 г., с приложение „Брой добавки и отчетени разходи за добавките към пенсиите“; Брой на пенсионерите по вид на водещата пенсия към 31.12.2015 г.; Брой на пенсиите към 31.12.2015 г.; Разход по видове пенсии към 31.12.2015 г.; Брой на пенсионерите по вид на водещата пенсия към 31.12.2016 г.; Брой на пенсиите към 31.12.2016 г.; Разход по видове пенсии към 31.12.2016 г.;	27

№	Одитни доказателства	Брой страници
	Разходи за пенсии към 31.12.2016 г.; Справка по т. 12 от писмо с вх. № 1029-40-5138/26.05.2017 г. на СП за извършените разходи за пенсии към 31.12.2016 г.; Справка по т. 12 от писмо с вх. № 1029-40-5138/26.05.2017 г. на СП за пощенските такси и ДДС и суми за компенсация на услугата по изплащане на пенсии за „Български пощи“ ЕАД към 31.12.2016 г.	
21	РД-И-2.21(2) от 29.06.2017 г. - за тестове по същество на предоставените трансфери през 2016 г. от бюджета на ДОО в област на изследване „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.“; справка по т. 11 от писмо с вх. № 1029-40-5138/26.05.2017 г. на СП за предоставени трансфери за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г.; писмо от СП изх. № 12-20-7/26.05.2017 г. до АСП; писмо от АСП изх. № 61-00-0025#1/01.06.2017 г., със справка; писмо от СП изх. № 70-00-17/ 26.05.2017 г. до Фонд „Условия на труд“; писмо от ФУТ вх. на СП № 70-00-17/05.06.2017 г.; писмо изх. № 33-365/14.12.2016 г. на МТСП до НОИ и писмо изх. № 1029-40-12133#2/21.12.2016 г. на НОИ до МТСП; платежни нареждания до АСП и фонд „Условия на труд“	16
22	Получена от НОИ информация по писмо от СП вх. № 1029-40-5138/ 26.05.2017 г.: Информация за броя на осигурените лица, осигурителната база и средномесечния осигурителен доход на база приходи от осигурителни вноски по отчета на КБДОО за 2016 г. и Среден осигурителен доход по месеци, от който се изчисляват индивидуалните коефициенти на лицата при пенсиониране	5
23	РД-И-2.21(3) от 03.07.2017 г. - за тестове по същество на финансирането за област „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.“; Справка по т. 15 от писмо вх. № 1029-40-5138/26.05.2017 г. за извършени погашения по дългосрочни заеми от Световната банка за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г.; Нареждане за свободен валутен превод; Писмо до НОИ от МФ изх. № 33.01-32/05.05.2016 г. и писмо от Световната банка	17
24	Отчет за салдата по сметките, включени в системата на единната сметка, салдата по другите сметки в БНБ и банките и в брой-НАЛ - 3	4
25	Писмо, вх. на НОИ № 1029-40-5021#5/28.06.2017 г. от ръководителя на одитния екип до подуправителя на НОИ и Писмо, изх. на НОИ № 1029-40-5021#1/04.07.2017 г. от подуправителя на НОИ до ръководителя на одитния екип с приложени писма от дирекции на НОИ	23
26	Обяснителна записка за просрочени вземания и задължения на НОИ към 31.12.2016 г., Справка за диференцирания остатък на вземанията по фондове към 31.12.2016 г. и Справка за диференцирания остатък на вземанията към 31.12.2016 г.	4
27	Справка за размера на надветите парични обезщетения за безработица и за временна неработоспособност към 31.12.2015 г. и към 31.12.2016 г.; Справка за отчетените разходи по „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“ за 2016 г. и Справка за отчетените разходи за социални помощи и обезщетения по КСО за	4

№	Одитни доказателства	Брой страници
	2016 г.	
28	Писмо, вх. на НОИ № 1029-40-5021#1/12.06.2017 г. от ръководителя на одитния екип до подуправителя на НОИ, с приложение и Писмо, изх. на НОИ № 1029-40-5021#2/26.06.2017 г. от подуправителя на НОИ до ръководителя на одитния екип с приложена Справка за представяне на тенденцията на движение на приходните и разходните показатели за периода 2014 г. – 2016 г.	26

СТАНОВИЩЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

ПО ОТЧЕТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ ЗА ПЕРИОДА 01.01.2016 г. – 31.12.2016 г.

Настоящото становище е изготвено в изпълнение на чл. 6, ал. 5 от Закона за Сметната палата и отразява резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. в Националния осигурителен институт (НОИ). Проверено и оценено е съответствието с изискванията на нормативните и вътрешните актове през одитирания период:

I. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. е изготвен от НОИ при спазване изискванията на вътрешните правила.¹⁰⁵ Внесен е от подуправителя на НОИ за утвърждаване в Надзорния съвет на НОИ, съгласно разпоредбите на Кодекса за социално осигуряване (КСО).¹⁰⁶

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г., е утвърден от Надзорния съвет на НОИ на 22.06.2017 г.¹⁰⁷ Представен е в Сметната палата на 26.06.2017 г. при спазване на законоустановения седемдневен срок.¹⁰⁸

Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. е внесен от подуправителя на НОИ в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнението на държавния бюджет за 2016 г.¹⁰⁹

II. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.

1. Представеният отчет включва изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО, бюджетите на фондовете по чл. 18 от КСО - „Пенсии“, „Пенсии на лицата по чл. 69“,

¹⁰⁵ Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване, на бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите

¹⁰⁶ чл. 37, ал. 5, т. 3, б. „б“ от КСО

¹⁰⁷ С Протокол № 9 от заседание на Надзорния съвет, проведено на 22.06.2017 г.

¹⁰⁸ съгласно чл. 56, ал. 1 от Закона за Сметната палата

¹⁰⁹ съгласно чл. 31, ал. 1 от КСО

„Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“, „Общо заболяване и майчинство“, „Безработица“ и бюджета на НОИ.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. е изготвен съгласно структурата и показателите, определени в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване (ЗБДОО) за 2016 г. Отчетените приходи, разходи и трансфери по бюджетите на осигурителните фондове и по бюджета на НОИ отговарят по характер на нормативно определените в КСО.¹¹⁰

2. В отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г. са посочени показатели, които не са предвидени в ЗБДОО за 2016 г., но са в изпълнение на действащи нормативни актове, както следва:

2.1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

2.1.1. По показателя **„Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост“** са отчетени средства съгласно сключени договори по програми за временна заетост между Агенцията по заетостта (АЗ) и НОИ¹¹¹, които са в съответствие с параграф 1 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗБДОО за 2016 г.

2.1.2. По показателя **„Трансфери от МТСП за фонд „Условия на труд“** са отчетени средства, предоставени въз основа на сключен договор¹¹² между НОИ и фонд „Условия на труд“, които са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2016 г.

2.1.3. По показателя **„Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“** отчетените средства са за данъци върху доходите на физическите лица, във връзка със схемата на централизирано заплащане на осигурителните вноски и данъци по чл. 159 от Закона за публичните финанси (ЗПФ).

2.2. По Раздел „Разходи и трансфери – всичко“

2.2.1. По показателя **„Програми за временна заетост“** са отчетени средства, които са в изпълнение на сключени договори между НОИ и АЗ на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта и са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2016 г.

2.2.2. По показателя **„Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта“** са отчетени средствата за предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 4, т. 3 от Закона за ветераните от войните (за отдых и лечение) и по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите (за профилактика и рехабилитация), и са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2016 г.

2.2.3. По показателя **„Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“** в съответствие с чл. 114, ал. 1 от ЗПФ и параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2016 г., са отчетени предоставени средства по сключени договори с бюджетна организация за изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация за 2016 г.

2.2.4. По показателя **„Трансфер между бюджет и СЕС“** са отчетени разходи по сключен договор по Оперативна програма административен капацитет за изпълнение на проект „Подобряване на професионалната компетентност на служителите в НОИ за осигуряване на равен достъп на хората с увреждания“.

3. Спазена е разпоредбата на параграф 2 от ПЗР на ЗБДОО за 2016 г., като не е формиран общ резерв на фондовете по чл. 18 от КСО.

¹¹⁰ чл.чл. 20 – 26б от КСО

¹¹¹ чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта

¹¹² чл. 46, ал. 1, т. 6 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд

III. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2016 г.

1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

Отчетените общо приходи и трансфери са в размер на 10 192 161,0 хил. лв., или 101,4 на сто спрямо планираните – 10 048 408,4 хил. лв.

Съгласно ЗБДОО за 2016 г. приходите по бюджета на ДОО включват „Осигурителни приходи“, „Неданъчни приходи“ и „Внесен данък добавена стойност (ДДС) и други данъци върху продажбите“.

Общо събраните приходи (без получените трансфери) са в размер на 5 238 070,7 хил. лв., при планирани 4 982 521,3 хил. лв., или изпълнение 105,1 на сто.

1.1. Отчетените осигурителни приходи през 2016 г. са в размер на 5 064 900,7 хил. лв., като планираните със ЗБДОО за 2016 г. са в размер на 4 971 506,3 хил. лв., или изпълнението е 101,9 на сто.

Отчетените повече с 93 394,4 хил. лв. приходи от осигурителни вноски се дължат на по-високия брой на осигурените лица¹¹³, по-голям размер на осигурителния доход, повече приходи от осигурителни вноски върху средствата за социални разходи, за трудова злополука и професионална болест и други.

Приходите от осигурителни вноски за 2016 г. са с 5,6 на сто повече спрямо 2015 г.¹¹⁴, което се дължи на горепосочените причини.

1.2. Неданъчните приходи са със 162 147 хил. лв. повече от планираните – 12 080 хил. лв., което се дължи на преизпълнението на приходите от глоби, санкции и наказателни лихви и на отчетени прехвърлени/възстановени акумулирани средства от осигурителни вноски от пенсионноосигурителните дружества във фондовете на ДОО – „Пенсии“ и „Пенсии за лицата по чл. 69“, в резултат на промени в КСО.

1.3. Отчетените приходи от данък добавена стойност и други данъци върху продажбите са в размер на (-) 1 057 хил. лв. при планирани (-) 1 065,0 хил. лв., или изпълнение 99,2 на сто, като данъците са внесени в държавния бюджет.

1.4. Съгласно ЗБДОО за 2016 г. е предвидено държавата да участва във финансирането на осигурителните разходи чрез трансфери в размер на 5 065 887,1 хил. лв.

В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО са отчетени получени трансфери в общ размер на 4 954 090,3 хил. лв., в т. ч.: 346 638,7 хил. лв. от централния бюджет за ДОО; 4 603 332,4 хил. лв. допълнителни трансфери от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства; 458,2 хил. лв. от МТСП (448,3 хил. лв. по програми за осигуряване на заетост и 9,9 хил. лв. за фонд „Условия на труд“) и трансфери за поети осигурителни вноски и данъци в размер на 3 661,0 хил. лв.

2. По Раздел „Разходи и трансфери - всичко“

Общо отчетените разходи и предоставени трансфери от бюджета на ДОО са в размер на 10 196 372,8 хил. лв. при планирани 10 046 319,4 хил. лв., или 101,5 на сто спрямо приетите със закона и са с 4,4 на сто повече спрямо 2015 г.¹¹⁵

2.1. Отчетените разходи в размер на 10 188 000,8 хил. лв. са 101,5 на сто спрямо уточнения план¹¹⁶ – 10 037 482,8 хил. лв. Установеният преразход от 150 518,0 хил. лв. се дължи на по-големите разходи за социални обезщетения и помощи.

¹¹³ Осигурените лица за 2016 г. са 2 765 138 бр. или с 1 842 бр. повече от планираните за 2016 г.

¹¹⁴ 4 798 107,4 хил. лв.

¹¹⁵ Отчетени разходи и трансфери в размер на 9 770 256,7 хил. лв. през 2015 г.

¹¹⁶ Уточненият план представя извършените корекции по бюджета на ДОО за 2016 г., в резултат от утвърдените промени по отделните разходни параграфи и подпараграфи, вследствие от взети решения на Надзорния съвет на НОИ, на основание чл. 114, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ.

С най-голям относителен дял са разходите за пенсии – 85,8 на сто, следвани от разходите за социални помощи и обезщетения – 13,5 на сто и разходите за програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост – 0,7 на сто.

2.1.1. По показателя разходи за „Пенсии“ са отчетени средства в размер на 8 736 973,4 хил. лв., или 99,97 на сто спрямо планираните - 8 740 004,1 хил. лв. Реализирана е икономия в размер на 3 030,7 хил. лв., което е 0,03 на сто спрямо предвиденото в ЗБДОО за 2016 г. Спрямо 2015 г.¹¹⁷ разходите за пенсии са нараснали с 3,4 на сто.

За 2016 г. разходите за пенсии (без пощенска такса и ДДС) са 9,4 на сто от БВП.¹¹⁸ През 2016 г. броят на пенсиониралите се лица е 107 078, а броят на възобновените и възстановените пенсионери е 33 746. Броят на пенсионерите, чиито пенсии са прекратени и спрени през 2016 г., е 137 591. Към 31.12.2016 г., броят на пенсионерите, ефективно получаващи пенсии, е 2 181 356, които са с 3 233 повече спрямо броя на същите пенсионери към 31.12.2015 г.¹¹⁹ Броят на пенсиите към 31.12.2016 г. е 2 608 029, от които лични пенсии – 2 484 828 и наследствени пенсии – 123 201. Спрямо 2015 г.¹²⁰ общият брой на пенсиите е намалял с 36 779, което е в резултат на пенсионната реформа.

От отчетените разходи за „Пенсии“ с най-голям относителен дял са: „Пенсиите за сметка на ДОО“ в размер на 8 402 629,0 хил. лв. (96,2 на сто от общия размер на разходите за пенсии), следвани от „Пенсии за сметка на държавния бюджет“ – 3,5 на сто, „Издържка“ (пощенска такса, ДДС и други финансови услуги) – 0,3 на сто и „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ“ – 0,01 на сто.

Установено е превишение на разходите за „Пенсии за сметка на ДОО“ в размер на 46 312,0 хил. лв., или 0,6 на сто от планираните. Причина за превишението са изплатените еднократни допълнителни суми към пенсиите за месеците април и декември 2016 г.¹²¹, както и изплатени такива за минали години. Без изплатените еднократни допълнителни суми в размер на 100 974,1 хил. лв.,¹²² които не се планират, отчетеният разход за пенсии, финансирани от ДОО, е 8 301 654,9 хил. лв., или с 54 662, 1 хил. лв. (0,7 на сто) по-малко от планирания.

Разходите за пенсии през периода 2014 г. - 2016 г., за всяка от годините, са в по-голям абсолютен размер спрямо приходите от осигурителни вноски. Наблюдава се тенденция годишният темп на нарастване на разходите за пенсии¹²³ да е по-малък спрямо годишния темп на нарастване на приходите от осигурителни вноски.¹²⁴

Постигната е икономия на разходите за „Пенсии за сметка на държавния бюджет“ в размер на 39 892,9 хил. лв., което е 11,6 на сто от планираните. Към разходите за сметка на държавния бюджет се отчитат разходите за: пенсии за военна и гражданска инвалидност, социални пенсии за старост, социални пенсии за инвалидност, персонални пенсии, пенсии за особени заслуги и пенсии, отпуснати по отменени закони; добавки към пенсиите на участниците и пострадалите във войните, както и добавки по чл. 9 от Закона за политическа и

---

¹¹⁷ 8 445 512,1 хил. лв.

¹¹⁸ По данни на Националния статистически институт БВП за 2016 г. е 92 331 млн. лв.

¹¹⁹ Броят на пенсионерите към 31.12.2015 г. е 2 178 123.

¹²⁰ Броят на пенсиите към 31.12.2015 г. е 2 644 808.

¹²¹ съгласно ПМС № 54/17.03.2016 г. и ПМС № 269/27.10.2016 г.

¹²² Изплатените средства в размер на 100 974,1 хил. лв. не са предвидени в ЗБДОО за 2016 г., но са в изпълнение на ПМС № 54/17.03.2016 г. и ПМС № 269/27.10.2016 г. и на основание разпоредбата на чл. 22, т. 3 от КСО, във връзка с чл. 115, ал. 2 от КСО

¹²³ с 3,6 на сто през 2015 г спрямо 2014 г. и с 3,4 на сто през 2016 г. спрямо 2015 г.

¹²⁴ със 7,0 на сто през 2015 г спрямо 2014 г. и с 5,6 на сто през 2016 г. спрямо 2015 г.

гражданска реабилитация на репресираните лица. Пенсиите за сметка на държавния бюджет са отпуснати на основание на действащи нормативни актове.

Дължимите суми за **надвзети пенсии** към 31.12.2016 г., подлежащи на събиране, са в размер на 6 703,9 хил. лв. В резултат на предприетите действия от страна на НОИ, размерът на надвзетите пенсии е намалял със 740,4 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2015 г.¹²⁵

2.1.2. По разходния показател **„Социални помощи и обезщетения“** в ЗБДОО за 2016 г. са предвидени средства в размер на 1 223 456,5 хил. лв. С решение на Надзорния съвет на НОИ са извършени законосъобразни промени по бюджета на ДОО, в резултат на което уточненият план за разходите по показателя е 1 221 769,9 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 1 381 315,0 хил. лв. (113,1 на сто спрямо уточнения план), или преразход в размер на 159 545,1 хил. лв. Причини за превишението са по-големият брой изплатени парични обезщетения за общо заболяване и майчинство, както и по-големият брой на изплатените загубени работни дни поради временна неработоспособност и майчинство.

Към 31.12.2016 г. дължимите суми за **надвзети парични обезщетения за временна неработоспособност** са в размер на 7 752,2 хил. лв., а **надвзетите обезщетения за безработица** – 1 662,7 хил. лв. В резултат на предприетите действия от страна на НОИ, тези суми са намалени съответно със 71,8 хил. лв. и с 283,5 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2015 г.

2.1.3. По показателя **„Програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост“** отчетените разходи са 69 702,0 хил. лв. Реализирана е икономия в размер на 5 928,5 хил. лв., или 7,8 на сто от планираните средства - 75 630,5 хил. лв., което е в резултат на отчетените по-малко разходи за персонал, издръжка, платени данъци, такси и административни санкции, разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и капиталови разходи.

2.1.4. По показателя **„Отбрана и сигурност“** са отчетени 7,6 хил. лв. при планирани 75,0 хил. лв. Реализирана е икономия в размер на 89,9 на сто.

2.1.5. По показателя **„Разходи за лихви“** са отчетени 2,8 хил. лв. при планирани 3,3 хил. лв. Реализирана е икономия в размер на 0,5 хил. лв., или 15,2 на сто от планираните.

2.2. Отчетените **предоставени трансфери** от бюджета на ДОО към други бюджети са в размер на 8 372,0 хил. лв., или 117,1 на сто спрямо предвидените в закона – 7 150 хил. лв. Установеният преразход се дължи на предоставените трансфери, които не са планирани в ЗБДОО за 2016 г. – „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ - 1 686,6 хил. лв. и „Трансфер между бюджет и СЕС“ – в размер на (-) 30,1 хил. лв. Всички предоставени трансфери от бюджета на ДОО за 2016 г. са в съответствие с действащото законодателство.

3. По раздел „Финансиране“

3.1. През 2016 г. от НОИ са погасени окончателно дължимите суми по **дългосрочни заеми от Международната банка за възстановяване и развитие** в размер на 2 087 хил. лв., в т.ч. 2 084,2 хил. лв. главница и 2,8 хил. лв. лихви.

3.2. Отчетени са **суми по разчети за поети осигурителни вноски** в размер на 6 137,9 хил. лв., които са в съответствие с разпоредбите на чл. 159 от ЗПФ.

3.3. Отчетените средства по показателя **„Друго вътрешно финансиране“** в размер на 165,4 хил. лв. не са предвидени в ЗБДОО за 2016 г., но са законосъобразни.

3.4. Наличните средства към 31.12.2016 г., в размер на 245,0 хил. лв., съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ.

---

¹²⁵ 7 534,3 хил. лв.

4. По раздел „Дефицит/Излишък“

В ЗБДОО за 2016 г. е **планиран излишък** по бюджета на ДОО в размер на 2 089,0 хил. лв. В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. е **отчетен дефицит** в размер на 4 211,8 хил. лв.

Отчетените дефицити по бюджетите на фондовете „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са покрити с излишъците по фондовете „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“ и бюджета на НОИ.

В заключение Сметната палата изразява следното становище:

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г. е изготвен, утвърден и представен в Сметната палата и в Народното събрание при спазване на законовите процедури. Структурата и съдържанието на отчета отговарят на изискванията на Закона за бюджета на ДОО за 2016 г. и Кодекса за социално осигуряване. Получените приходи и трансфери, извършените разходи и предоставените трансфери от НОИ на други бюджети са в съответствие с действащото законодателство и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.

Настоящото становище е прието от Сметната палата с Решение № ... от .....2017 г.
(Протокол № ....)

Препис извлечение

ПРОТОКОЛ № 34

от заседание на Сметната палата, проведено на 15.09.2017 г.

На заседанието присъстваха: Цветан Цветков, председател на Сметната палата, Горица Грънчарова-Кожарева и Тошко Тодоров, заместник-председатели на Сметната палата и членове проф. Георги Иванов и Емил Евлогиев.

Приети одитни доклади	Мотиви при гласуване „против“
<p>По т. 7: Одитен доклад № 0600100817 за извършен одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване, за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. Начин на гласуване: Цветан Цветков, председател на СП – за Горица Грънчарова-Кожарева, зам.-председател на СП – за Тошко Тодоров, зам.-председател на СП – за Проф. Георги Иванов, член на СП – за Емил Евлогиев, член на СП – за Против – 0</p>	<p style="text-align: center;">.....</p>